

– упрощенная схема рассмотрения судебных дел в отношении предпринимателей без обязательного присутствия последних.

В связи с этим предприниматели предлагают создать рабочую группу из представителей разных независимых общественных и профессиональных объединений предпринимателей, которая будет работать над внесением изменений в проект [3].

Подытоживая вышеизложенное отметим, что важным направлением реформ в системе налогообложения в современных условиях предлагается проведение целенаправленной политики умеренного снижения ставок прямых налогов без изменения стандартной ставки НДС, что обеспечит постепенное выравнивание диспропорций между прямым и косвенным налогообложением в Украине. Таким образом новый Налоговый кодекс может и должен стать залогом экономической стабильности стране в.

Литература

1. Базилевич В.Д. Экономическая теория: политэкономия. – М.; Рыбари; К.: Знання, 2009. – 870 с.
2. Ковальчук Т.Т., Черняк В.К., Шевчук В.Я. Актуалітети політики розвитку. – К.: Знання, 2009. – 326 с.
3. <http://news.ligazakon.ua/>
4. <http://www.sta.gov.ua/>
5. <http://rus.newsru.ua/>
6. Журавлева Т.А. Налоговая составляющая экономического роста // Финансы и кредит. – 2007. – №13 (253). - С. 36-40
7. Юрина Н.А. Моделирование и прогнозирование развития малого бизнеса Донецкой области. // Економічний вісник Донбасу. – 2010. - №1. – С. 12-17

УДК 336.14

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДНОЇ ЧАСТИНИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА

Каравська Т.О.
Клокова Є.О.

Дослідження питань формування доходної частини Державного бюджету України викликають інтерес, насамперед тому, що саме бюджет характеризує рівень економічного розвитку країни, і завдяки правильному здійсненню бюджетного процесу забезпечується економічна і соціальна стабільність та належний життєвий рівень населення. Через Державний бюджет органи державної виконавчої влади здійснюють реалізацію державної внутрішньої і зовнішньої політики, державне регулювання і стимулювання економіки, фінансування соціальної політики з врахуванням довгострокових інтересів країни. Проблеми формування доходів Державного бюджету України є

актуальними тому що в умовах фінансової кризи держава змушена взяти на себе функцію перерозподілу своїх фінансових ресурсів через фінансову систему для забезпечення соціальних гарантій населення, фінансування соціально-культурної сфери, міждержавних економічних відносин.

Мета статті – дослідження діючої практики формування доходної частини Державного бюджету України виявлення проблем його формування та напрямків збільшення його доходної частини.

Для реалізації даної мети необхідно було вирішити наступні завдання: проаналізувати доходну частину Державного бюджету України за 2007-2009 роки, виявити недоліки та проблеми у процесі формування доходів Державного бюджету України, та внести пропозиції щодо збільшення доходної частини Державного бюджету.

Об'єктом дослідження виступають економічні відносини, що виникають у процесі формування доходів Державного бюджету як важливої домінуючої складової загальнодержавного фонду фінансових ресурсів.

Предметом дослідження є система джерел формування доходів Державного бюджету України.

Питаннями формування доходної частини Державного бюджету України постійно знаходяться у центрі уваги вітчизняних учених-економістів таких як В.Ковальчук, Форкун, Романенко О.Р., Федосов, О.Д.Василик, С. Юрій, І.О.Луніна [1, с.228], Ю.В.Пасічник [2], Карлін М.І. [3], та ін.

Бюджетний Кодекс дає наступне визначення доходів бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за адміністративні послуги, власні надходження бюджетних установ). У відповідності до нього встановлена класифікація доходів бюджету: 1) податкові надходження (встановлені Законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі) та місцеві податки і збори); 2) неподаткові надходження; 3) доходи від операцій з капіталом; 4) трансферти.

Таблиця 1

Показники виконання доходів Державного бюджету України
за 2007-2009 роки [4]

Показники	2007 факт. вик.		Темпи росту до 2006 р.,%	2008 факт. вик.		Темпи росту до 2007р., %	2009 факт. вик.		Темпи росту до 2008 р.,%
	млн.грн	%		млн.грн	%		млн.грн.	%	
Доходи	165942,1	100	124,3	231686,3	100	139,6	225319,9	100	97,3
Податкові надходження, в т.ч.	116670,8	70,3	123,1	167883,4	72,5	143,9	148915,6	66,1	88,7
податок на прибуток підприємств	33964,0	20,5	131,3	51190,3	22,1	139,7	32569,8	14,5	78,0
податок на додану вартість	59382,8	35,8	117,8	92082,6	39,8	155,1	84596,7	37,6	91,8
акцизний збір із вироблених в Україні товарів	8990,4	5,4	120,0	10125,0	4,4	112,6	17584,5	7,8	173,7

Показники	2007 факт. вик.		Темпи росту до 2006 р., %	2008 факт. вик.		Темпи росту до 2007р., %	2009 факт. вик.		Темпи росту до 2008 р., %
	млн.грн	%		млн.грн	%		млн.грн	%	
ввізне мито	9588,9	5,8	137,5	11932,8	5,2	124,4	6328,8	2,8	53,0
Неподаткові надходження	42114,7	25,3	117,8	52817,6	22,8	125,4	66296,4	29,4	125,5
Доходи від операцій з капіталом	1769,9	1,1	319,2	2125,3	0,9	120,1	1060,1	0,5	49,9
Від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	104,5	0,06	68,0	135,2	0,06	129,4	645,3	0,3	120,1
Цільові фонди	930,5	0,5	138,1	1022,7	0,4	109,9	633,6	0,3	61,9
Офіційні трансферти	4351,7	2,6	276,2	7702,0	3,3	177,0	7769,0	3,4	100,8

Як свідчать наведені данні найбільшу долю у доходах Державного бюджету України мають податкові надходження 66,1 % у 2009 році. Рівень виконання річного плану від податкових надходжень збільшився від 116670,8 млн. грн. до 148915,6млн. грн. з 2007 по 2009 роки найбільшим цей показник був у 2008році 167883,4млн. грн. Це пояснюється тим, що наприкінці 2008 року виник спад економіки під впливом економічної кризи, яка внесла свої корективи у структуру доходів Державного бюджету України 2009 року. Уряд в умовах економічного спаду прийшов до таких не популярних заходів як збільшення ставок по окремим видам податків, в тому числі, у 2009 році був збільшен акцизний збір на окремі види товарів. У результаті вказаних змін порівняно із 2008 роком надходження акцизного збору до Державного бюджету України зросли на 67,8%, або на 8,6 млрд. гривень. Недовиконання плану на 2009 рік становить 10,0%, або 2,4 млрд. гривень [5,6]

Неподаткові надходження також мали тенденцію збільшення за аналізуємий період з 42114,7 млн. грн. у 2007р. до 66296,4млн. грн.-2009р. Доходи цільових фондів зменшилися з 930,5 млн. грн. 2007 року до 633,6 млн. грн. 2009 року, це пояснюється тим, що в умовах кризи спостерігався ріст безробіття, фонди не могли перераховувати кошти у повному обсязі. Доходи від операцій з капіталом зменшилися у аналізуємому періоді з 1769,9 млн. грн. до 1060,1млн. грн.

З 10 травня 2008 року Україна приєдналася до Світової організації торгівлі. З моменту вступу Україна перестала стягувати митні збори та поступово (протягом 5 років) буде знижувати ставки ввізного мита, що відповідним чином позначається на доходах Державного бюджету.

Надходження до Загального фонду Державного бюджету від податку на додану вартість за 2008 рік становили 92082,6 млн. грн., або 95,1% плану на рік. Не виконані планові завдання як з податку на додану вартість (ПДВ) з вироблених в Україні товарів (95,9% плану на рік, або недовиконання на 1903,1 млн. грн.), так і з ПДВ із ввезених на територію України товарів (98,8% плану на рік, або недовиконання на 933,3 млн. грн.), що пояснюється встановленням не досить реальних планів надходжень, а у 2009 році 84596,7 млн. грн. [6, 7]

Порівнюючи наповнення Державного бюджету України 2009 року з

аналогічним періодом минулого року, фактичні надходження на 2,7%, або 6,4 млрд. грн. нижче рівня 2008 року, тобто із запланованих 255,3 млрд. грн. надходжень до Державного бюджету України фактично у 2009 році надійшло 225,4 млрд. грн. Рівень виконання Державного бюджету в 2009 році пояснюється як низьким рівнем ділової активності протягом року, так і завищеними плановими показниками на 2009 рік. При затвердженні Державного бюджету 2009 року Уряд прогнозував збільшення макропоказників економічного й соціального розвитку в порівнянні з 2008 роком, що обумовило досить напружену ситуацію з виконанням доходної частини бюджету. Рівень виконання річного плану Верховної Ради України зі змінами дорівнював 91,9%, що наочно простежується на рисунку 1.

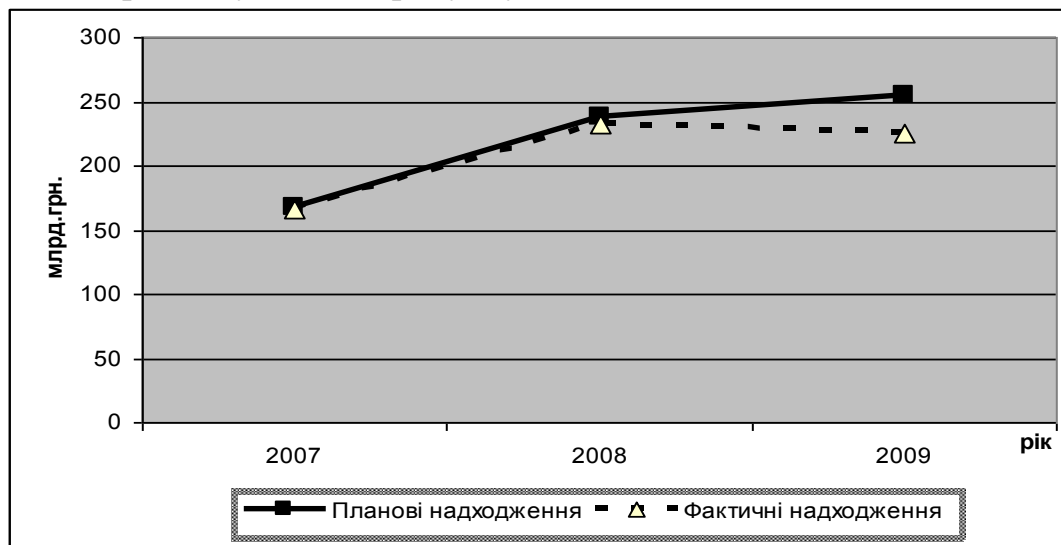

Рис.1 Надходження до Державного бюджету України у 2007-2009 роках,[4]

Якщо аналізувати надходження до Загального фонду спостерігається наступна ситуація у 2009 році із запланованих 184,6 млрд. грн. надходжень фактично надійшло 172,2 млрд. грн., що на 7,3%, або на 13,7 млрд. грн. менше ніж у 2008 році. Рівень виконання доходної частини Загального фонду державного бюджету в цілому за 2009 рік становив 93,3%, тобто недовиконання становить 12,4 млрд. грн. [6].

Обсяг надходжень акцизного збору за 2009 рік до Загального фонду становив 8555,8 млн. грн., або 97,9% річного плану. Недовиконання планових показників порівняно із 2008 роком в основному пов'язано із зниженням темпів росту виробництва підакцизних товарів. Надходження від справляння акцизного збору у 2009 році зросли на 26,3% проти 2008 року. [6]

Аналіз виконання доходної частини Державного бюджету останніх років переконливо свідчить про те, що прогнозування доходів бюджетів в Україні має досить невисокий рівень достовірності. Найголовнішим завданням сьогодення в бюджетній сфері є створення науково-обґрунтованої методологічної бази прогнозування доходів та видатків бюджетів усіх рівнів. Водночас необхідно здійснювати перехід до використання виключно обґрунтованих прогнозів при розгляді та прийнятті проекту про державний бюджет на наступний рік,

можливо навіть і на основі занижених прогнозів стосовно джерел наповнення його доходної частини. Лише за таких умов фінансування витратних статей відбуватиметься у повному обсязі, а "ручне" управління виконанням бюджету буде просто унеможливлено.

Таблиця 2

Питома вага доходів Державного бюджету у Зведеному бюджеті України
2008-2009 рр. [4]

Показники	Доходи Зведеного бюджету		Доходи Державного бюджету		Доходи Зведеного бюджету		Доходи Державного бюджету	
	2008 факт. вик, млн.грн	Питома вага, %	2008 факт. вик., млн.грн	Питома вага, %	2009 факт. вик., млн.грн	Питома вага, %	2009 факт. испол., млн.грн	Питома вага, %
Доходи бюджету	297844,6	100	231686,3	77,7	288579,6	100	225319,9	78,0
Податкові надходження	227164,8	76,3	167883,4	56,3	208073,2	72,2	148915,6	51,6
Неподаткові надходження	60495,2	20,3	52817,6	17,6	74048,4	25,6	66296,4	22,9
Доходи від операцій з капіталом	6702,4	2,3	2125,3	0,7	3653,1	1,2	1060,1	0,3
Від уряду зарубіжних країн та світових організацій	135,2	0,04	135,2	0,04	645,3	0,2	645,3	0,2
Цільові фонди	1022,7	0,3	1022,7	0,3	2159,5	0,8	633,6	0,2

Проаналізувавши питому вагу доходів Державного Бюджету у Зведеному бюджеті України, ми побачили, що доходи Державного бюджету складають 77,7% у загальному обсязі доходів Зведеного бюджету України. Із 76,3% податкових надходжень у Зведений бюджет - 56,3% складають надходження Державного бюджету, а із 20,3% неподаткових надходжень Зведеного бюджету частка Державного бюджету України складає – 17,6%. Таким чином, частка Державного бюджету України у Зведеному достатньо велика. Це ще раз підтверджує необхідність більш обґрунтованого планування показників Державного бюджету України (Таблиця 2).

На основі проведеного дослідження, можна стверджувати, що головними проблемами у формуванні доходної частини Державного бюджету України є неузгодженість потреб у податкових надходженнях з можливостями їх отримання. У 2010 році залишається проблема мобілізації ресурсів у бюджет в обсягах, необхідних для виконання державою своїх функцій і зобов'язань, у тому числі в рамках здійснення антикризової політики. Оскільки динаміка наповнення Державного бюджету залишається досить слабкої, будуть зберігатися труднощі цього року при забезпеченні збалансованості державних фінансів.

Важливою проблемою формування доходної частини Державного бюджету України є і недосконале податкове законодавство. Необхідність його консолідації й уніфікації об'єктивно і логічно привели до розробки та

прийняття Податкового кодексу. Що дає підстави для прийняття більш реального бюджету на 2011 року який буде прийнятий на його основі. Останнім часом гостро стояло питання щодо реформи системи пільг, які надаються платникам податків та платежів, Податковий кодекс передбачає таке пільгове оподаткування, що призведе до зменшення доходів Державного бюджету України, і дозволить досягти головної мету економічної політики – ріст економіки, що з часом дасть змогу збільшувати доходи бюджету.

Ще однією проблемою у формуванні доходної частини Державного бюджету є оцінка співвідношень між податковими і неподатковими надходженнями до бюджету й те, наскільки відбувається одночасна концентрація доходів бюджету за рахунок головних бюджетоутворюючих податків: податок на додану вартість, податку на прибуток, акцизного збору. У цій частині має місце ряд суперечливих тенденцій. Сприятим збільшенню доходної частини Державного бюджету України буде подальше проведення фінансово-податкових реформ та вдосконалення економічних відносин, які в свою чергу мають бути направлені на забезпечення сталої тенденції зростання доходів бюджету. Такі реформи повинні бути спрямовані на:

- прийняття ефективного й забезпечення стабільного чинного законодавства, його простоти й однозначності в трактуванні, а також розробки відповідного дієвого механізму планування та регулювання податкового навантаження;

- пошук резервів мобілізації доходів бюджету за рахунок впровадження на практиці оподаткування нерухомості; розширення податкової бази за рахунок легалізації та регулювання доходів юридичних і фізичних осіб; уніфікації акцизного збору, платежів за спеціальне використання природних ресурсів як податку. На наш погляд, необхідно змінити ідеологію оподаткування в інтересах кожного громадянина й держави в цілому.

Головними напрямками збільшення доходної частини Державного бюджету України з нашого погляду є:

- річні проекти мають складатися лише на основі існуючої податкової бази;

- проведення мораторію на податкове законодавство впродовж двох-трьох років;

- проста й доступна система оподаткування, контроль за дотриманням сплати податків;

- підвищення непрямих податків з фізичних осіб на споживання предметів розкоші, що принесе додаткові надходження до бюджету, про що свідчить досвід зарубіжних країн;

- зменшення видатків;

- оптимізація витрат на розвиток економіки;

- підтримка вітчизняного виробника, особливо працюючих на споживчий ринок, тому що за останні 20 років наша країна заповнилася товарами, що користуються попитом із-за кордону;

- необхідно запровадити чітке розмежування податків, що зараховуються

до державного й місцевих бюджетів, розширити права органів місцевого самоврядування у сфері оподаткування;

- зростання видатків пропорційно зі зростанням доходів бюджету, це гарантуватиме збалансованість бюджету за будь-яких економічних умов у державі;

- проведення заходів по зменшенню тенізації економіки;

- прогнозована й стійка система надходжень, що, в свою чергу, потребує застосування економічно вигідних автоматизованих систем збирання та оброблення статистичної інформації.

Література

1. Точиліна І.В. Вплив пільгового оподаткування на доходи бюджету // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №3. – С.227-235.

2. Точиліна І.В. Вплив пільгового оподаткування на доходи бюджету // Актуальні проблеми економіки. – 2010. - №3. – С.227-235.

3. Карлін М.І. Бюджетна система України: Навч. посіб. – К.:Знання, 2008. – 428 с.

4. <http://www.minfin.gov.ua>

5. Постанова ВРУ «Про звіт про виконання Державного бюджету України за 2008 рік»

6. Закон України «Про Державний бюджет України на 2009 рік», 2009, №20, №21-22

7. Закон України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» № 107-VI, прийнятий ВРУ 28 грудня 2007р.

8. ВР України, Бюджетний кодекс України, від 21.06.2001 №2542 – III

9. Закон України «Про Державний бюджет України на 2010 рік», 2010, №7-8

10. Самолова Е. Бюджетна система Украины – обзор за I полугодие 2009 г. И перспективы развития в 2010 г. // Кредит-Рейтинг Монитор. – 2009. – № 10 (26). – С. 29-36.

УДК 330.322.4

БИЗНЕС-МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОЦЕССА ИНВЕСТИРОВАНИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ГРАЖДАНСКОЙ АВИАЦИИ

Каспирович А.В.

Шаталова Т.С.

Постановка проблемы. В современных условиях роль транспортной системы в экономической сфере деятельности государства существенно возросла, что связано с повышением уровня деловой активности, активизацией процессов международной интеграции, развитием туризма и др. Поэтому к транспортной системе предъявляются новые требования: скорость, мобильность, доступность, проходимость. Авиация, как наиболее быстрый вид транспорта, который способен обеспечить связь пунктов, какие не может